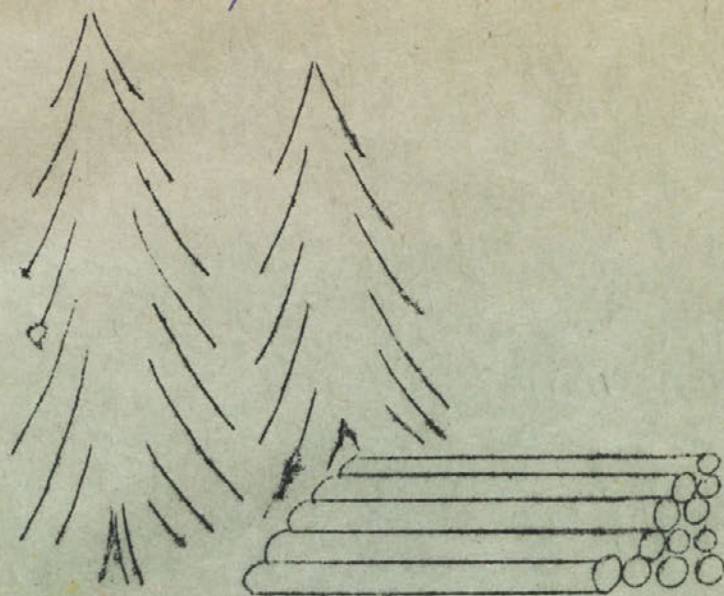

D-3/1997

Pril. 1952

DOLENSKI

GOZDAR

GLASILO KOLEKTIVA GOZDNEGA GOSPODARSTVA
NOVO MESTO

NOVO MESTO, MAJA 1964

ŠT. 1

LETNIK 1.

IZDAJATELJ: DELAVSKI SVET GOZDNEGA GOSPODARSTVA NOVO MESTO

UREJA UREDNIŠKI ODBOR: urednik ing. Jože Petrič in člani
ing. Danica Belopavlovič, Franc Markovič, ing. Konrad Mehle
in Rade Jože

II 5720

0 1978/2511

D 2008 / 10839

VOLIMO NAJBOLJŠE TOVARIŠE

TOVARIŠI! V NEDELJO, DNE 7. JUNIJA BOMO VOLILI DELAVSKI SVET GOZDNEGA GOSPODARSTVA IN OBRATNE DELAVSKE SVETE. KO BOMO ODBIRALI NA KANDIDATNIH LISTAH NOVE ČLANE ORGANOV UPRAVLJANJA VEMO, DA GLASUJEMO ZA DEMOKRATIČNO REŠEVANJE PROBLEMОВ, DA GLASUJEMO ZA SOTOVARIŠE, KI BODO O NASTALIH PROBLEMIH RAZPRAVLJALI IN ODLOČALI. REŠEVALI BODO NAŠE TEŽNJE IN POTREBE DRUŽBENE SKUPNOSTI. ZAVEDATI SE MORAMO, DA SMO LE DELČEK CELOTNEGA JUGOSLOVANSKEGA DRUŽBENEGA SISTEMA, ZATO JE NAŠA NALOGA, DA SMELO REŠUJEMO NASTALA EKONOMSKA NASPROTJA ZNOTRAJ NAŠE DELOVNE ORGANIZACIJE, KRAJEVNE SKUPNOSTI IN KOMUNE. NAŠA NALOGA NAJ BO TOREJ, DA Z GLASOVANJEM PODPREMO SVOJE ZAHTEVE PO VEDNO VIŠJEM ŽIVLJENJSKEM STANDARDU, PO VEDNO BOLJŠIH DELOVNIH POGOJIH, ISTOČASNO PA SE OBVEZUJEMO, DA BOMO SKRBNО UPORABLJALI DELOVNE STROJE IN ORODJE, STALNO ISKALI NOVE METODE DELA IN S TEM DVIGNILI PRODUKTIVNOST DO TISTE MEJE, KI JE Z OZIROM NA NAŠE RAZMERE MOGOČA.

ZATO BOMO ŠLI 7. JUNIJA NA VOLIŠČE, DA BOMO ODDALI SVOJ GLAS ZA LJUDI, KI BODO ZNALI DEMOKRATIČNO REŠEVATI POBUDE IN PREDLOGE VSAKEGA POSAMEZNIKA, KI BODO UPOŠTEVALI KRITIKO IN NA TEJ OSNOVI GRADILI NAŠ NADALJNI RAZVOJ.

VSI NA VOLITVE!

"DOLENJSKI GOZDAR" - OGLEDALO NAŠEGA KOLEKTIVA

Pred nami je prva številka "Dolenjskega gozdarja", glasila delovnega kolektiva Gozdnega gospodarstva Novo mesto. Res je, da se nam danes predstavlja v dokaj skromni obliki in da je njegova vsebina še pomanjkljiva, toda želja nas vseh je, da bi v bodoče to naše glasilo postalo zares verna slika življenja in dela kolektiva, ki je številčno precej močan in, ki zaradi specifičnosti proizvodnje deluje na zelo obširnem področju.

Dobra obveščenost članov delovnega kolektiva o vsem, kar se dogaja na posameznih obratih, na sejah organov samoupravljanja in pri delu družbenih organizacij, je predpogoj, da bo vsak proizvajalec, ki s svojim delom kuje srečnejšo bodočnost sebi, svojemu kolektivu in celotni socialistični družbi, lahko intenzivno sodeloval pri upravljanju, svetoval kako izboljšati delovni proces in opozarjal na napake. Zato naj iz strani našega glasila ne veje samo pohvala, ampak naj se ostro graja vse kar je narobe, ne oziraje se na to, koga bo takšna kritika prizadela. Seveda pa je predpogoj, da je taka kritika konstruktivna in dobronamerna. Z drugimi besedami povedano - naše glasilo naj postane torišče kritike in boja mišljenj.

Obširnost področja, na katerem gospodari z gozdovi Gozdno gospodarstvo Novo mesto in najrazličnejša problematika, ki se javlja na vseh področjih našega dela, še posebej narekuje potrebo po čim boljši in čim hitrejši informiranosti članov delovnega kolektiva. V ta namen je statut, ki ga je delavski svet že obravnaval in sprejel, poleg ostalih oblik

obveščanja, nakazal tudi možnost izdajanja internega glasila. Z današnjo prvo številko, ki smo jo krstili "Dolenjski gozdar", je prišlo do uresničitve priporočila delavskega sveta. S tem bomo skušali doseči to, da bo vsak delavec na še tako oddaljenem delovišču seznanjen z življenjem in delom celotnega kolektiva.

Znano je, da naš gozdni delavec živi v težkih pogojih, ki mu čestokrat onemogočajo kulturno izživljanje. Na delovišču sredi gozda, daleč stran od naselij, večkrat nima niti prilike, da bi prebral dnevni časopis, kaj šele da bi šel zvečer v kino ali gledališče. Ta delavec - proizvajalec, ki je hkrati tudi samoupravljalec, pa mora biti seznanjen vsaj z življenjem ali delom kolektiva, če hočemo, da bo njegovo samoupravljanje prišlo do izraza. To nalogo naj bi v prvi vrsti prevzelo naše glasilo. Brez dobrega obveščanja si ne moremo predstavljati delavca, ki bo na primer prišel iz Kočevskega roga, kjer je delal mesec ali dva, na zasedanje delavskega sveta. Če ne bo poznal problematike, ne bo mogel poseči v razpravo in bo na seji predstavljal le golo številko. Kakor hitro pa bo seznanjen s tem, kaj so sklepali organi samoupravljanja, kako živi in dela njegov sodelavec na drugem obratu, bo lahko aktivno posegel v razpravo in dal pametne predloge.

Proizvodnja v gozdarstvu ima opravka z živo naravo, ki je podvržena najrazličnejšim vplivom. Pri gojenju, varstvu, drevesničarstvu in izkoriščanju naletimo vsak dan na nove probleme, ki jih skušamo rešiti na tak ali drugačen način.

Če se nam rešitev takega problema posreči in če vidimo, da smo z določenim prijemom in načinom dela imeli uspeh, zakaj ne bi s tem seznanili še ostalih. V proizvodnem procesu včasih na videz še tako malenkostna izpolnitev delovne operacije veliko pomeni pri dvigu storilnosti. Zato naj bi se na straneh našega glasila načenjali tudi strokovni problemi in izmenjavale strokovne izkušnje.

K življenju in delu kolektiva spadajo tudi družabno življenje, športno udejstvovanje in humor. Zlasti slednji je med gozdarji zelo priljubljen in vedno spravi človeka v dobro voljo. Vse to naj bi našlo mesta v našem glasilu.

Lahko bi še naštevali kakšne naloge in cilje naj ima naš "Dolenjski gozdar". Bistveno pri tem pa je, da bo na njegovih straneh z živo in preprosto besedo opisano vse, kar se pri našem življenju in delu dogaja. Uresničitev tega cilja pa je možna le ob najširšem sodelovanju vseh članov kolektiva. Naj pri tem nikar ne bo pomislekov, češ da je sekire in žage navajena roka nesposobna, da napiše primeren sestavek. Če bomo vsi sodelovali, potem bo naše glasilo postalo naše resnično pravo ogledalo.

ing. Jože Petrič

-ooOoo-

-o-

Več gozda - več snega, več snega - več kruha. Gozd se sam gnoji. (Ruski pregovor).

NAŠE NALOGE SO ZAHTEVNE IN OBŠIRNE

Ko se je 1. 10. 1963 ustanovilo Gozdno gospodarstvo Novo mesto, se je uresničila večletna želja vseh gozdarjev, da bi se združili v samostojni močni gozdnogospodarski organizaciji. Temu zadovoljstvu nasproti pa se je že takoj v začetku pojavila skrb in čut odgovornosti, kako bo novo podjetje izpolnilo pričakovanje družbe, da se bo v gozdarstvo vnesel nov delovni polet in nove metode za čim uspešnejše gospodarjenje, ki naj hkrati zagotovijo ne samo ohranitev, ampak celo povečanje vrednosti gozdov.

S temeljnim in republiškim zakonom o gozdovih so nakazane nove možnosti za gospodarjenje z gozdovi. Poleg drugih določb sta predvsem važni dve: uveljavitev gozdnogospodarskih območij in pa možnost vključevanja zasebne gozdne proizvodnje v načrtno gospodarjenje. Ti ukrepi so potrebni posebno v obdobju, ko naše gospodarstvo po nekaj letih več ali manj normalnega obsega izkoriščanja, ponovno postavlja gozdarstvu višje proizvodne zadolžitve.

Gozdno gospodarstvo Novo mesto gospodari v VIII. novomeškem GG območju in delu IX. posavskega GG območja. Vsa Slovenija je bila že leta 1947 razdeljena na 17 GG območij, ki naj bi bila obenem tudi lesno industrijska območja. V obdobju 15 let so bile na mejah med posameznimi območji opravljene nekatere spremembe in od prvotnih 17 je ostalo 16 območij, od katerih jih je 15 v gozdnogospodarskem oziru aktivnih, eno kraško pa je pasivno z degeneriranimi

gozdovi. Eden od odločilnih činiteljev pri postavljanju območnih meja je bila zagotovitev lesa za lesno industrijske obrate. Včasih so bili surovinski bazeni, ki so se nenačrtno formirali okoli žagarskih obratov manjši od današnjih območij in jih je bilo v obdobju po osvoboditvi okrog 80. Z modernizacijo lesno industrijskih obratov so se povečale njih kapacitete in potrebe po lesu, na drugi strani pa je napredek v prometu (izboljšanje in povečanje cestnega omrežja) ter vse večje število kamionov omogočilo oskrbovanje lesnih obratov iz širše okolice. Večji lesnoindustrijski obrati imajo večje možnosti pri racionalizaciji proizvodnje tako v pogledu delovne sile kot pri izkoriščanju lesa. Pri formiranju GGO so bile upoštevane še druge težnje in načela, zlasti pa se je težilo prilagoditi meje obstoječemu prometnemu sistemu, vskladiati prirastek gozdov s sečnjo in to s potrošnjo lesa, združiti v eno enoto gozdove z enakimi ali sorodnimi pogoji gozdne proizvodnje glede na rastiščne razmere ter v okviru ene gospodarske organizacije na območju zagotoviti s sečnjo po načelu trajnosti donosov take dohodke, ki bodo krili vse stroške intenzivnega gojenja gozdov. Razmerje med stroški za potrebno gojenje in med dohodki od sečenj seveda ni enako pri vseh GG območjih. Pri nekaterih je razmerje ugodnejše kot pri drugih. Novomeško GG območje, ki je po velikosti nekako v povprečju, spada po lesni zalogi na ha, ki znaša ca 130 m³, med revnejša območja.

Tako smo ob razmeroma zmernih dohodkih od sečenj spričo velikih potreb v gojenju gozdov primorani gospodariti tembolj preudarno. Gozdovi SLP na Dolenjskem so sicer po zalogi in prirastku bogatejši od zasebnih gozdov, enim in

drugim pa se pozna premočna eksploatacija ob premajhnem vračanju sredstev za regeneracijo gozdov v preteklosti. Že pred vojno so zasebni gozdovi v veliki meri služili za saniranje malo donosnega, večinoma zaostalega kmečkega gospodarstva, v gozdove veleposestnikov pa so posegale razne eksploatacijske družbe, ki so želele s čim manjšimi stroški pograbit v kratkem času kar največji dobiček s posekom čim večjega deleža lesnih zalog. Res je, da imamo tudi iz preteklosti lepe primere o skrbi za ohranitev in izboljšanje naših gozdov, toda ta prizadevanja so bila v odnosu do velikopoteznega izkoriščanja premajhna. Danes vemo, da bi tako pretirano izkoriščanje gozdov pripeljalo do njih degradacije in lesna industrija, ki bi sicer nekaj časa imela surovin za predelavo na pretek, bi si sčasoma sama spodkopala pogoje za svoj obstoj.

Znotraj našega območja imamo gozdne predele, ki so po zalogah in donosih precej blizu normalnega stanja, na žalost pa je veliko več takih, ki ne dajo niti polovico tega, kar bi na danih rastiščih lahko dajali. Nujno bo zato prelivanje sredstev dobljenih iz bolj ohranjenih gozdov v preveč izčrpane gozdne predele. Odločitev, da v GG območju gospodari z gozdovi samo ena močna gospodarska organizacija zagotavlja koncentracijo vseh sredstev za najpotrebnejše investicije in za čim hitrejšo povečanje prirastka po količini in vrednosti. Tako bo zasigurano racionalno izkoriščanje gozdov v sedanjosti in zagotovljena boljša oskrba z lesom prihodnjim generacijam. Ena gozdno-gospodarska organizacija na celém območju zagotavlja tudi

manjše režijske stroške računano na 1 m³ lesne mase. Relativno večji režijski stroški pri manjših gozdnih gospodarstvih bi šli nujno na račun zmanjšanja gozdnogojitvenih del. Pomembnost GG območij je tudi v tem, da tvorijo teritorialno podlago za urejanje gozdov in za načrtno gospodarjenje v gozdnem in lesnem gospodarstvu.

Ker je dve tretjini gozdov v SRS v državljanski lastni, je le-ta zakon posvetil posebno pozornost. S predpisi je nakazal možnosti, kako iz gospodarjenja na malih gozdnih parcelah priti na kompleksno gospodarjenje po oddelkih v okviru gozdnogospodarskih enot, podobnih kot v gozdovih SLP. Ker je dobro gospodarjenje z vsemi gozdovi, ne glede na lastništvo, v splošnem družbenem interesu, predvideva zakon dve možnosti. Prva je prostovoljno oddajanje gozdov v gospodarjenje gozdno gospodarskim organizacijam na podlagi dolgoročnih pogodb o proizvodnem sodelovanju ali drugačnih pogodb (zakupnih, izročilnih ali darilnih), druga možnost pa je zakonsko določilo o dodelitvi zasebnih gozdov v gospodarjenje gospodarskim organizacijam. Do sedaj smo v našem območju v pogledu podružbljanja dosegli že kar lepe uspehe, ki pa nas ne smejo preveč zavajati. Tej nalogi bomo morali v bodoče posvetiti še večjo pozornost. Zlasti pridobivanje gozdnih posestnikov za dolgoročno pogodbeno sodelovanje, bo zahtevalo prizadevanje vsakega gozdarja. Širša akcija bo uspela le s pomočjo in sodelovanjem družbeno političnih organizacij. Besednemu prepričevanju pa bi morali dati podporo z dejanskimi ukrepi za izboljšanje gospodarjenja z gozdovi. Povečanje gozdnogojitvenih dejavnosti, izgradnja poti in cest, uporaba mehanizacije pri sečnji

in spraviu lesa, boljše izkoriščanje in večje ovrednotenje lesne mase, to bo najboljša propaganda za pritegnitev zasebnih gozdnih posestnikov. Lastnik gozda si v pogodbi zagotovi vse pravice, ki po določitih zakona o gozdovih izhajajo iz zasebnega gozdnega lastništva (del cene lesa na panju, les za domačo uporabo in pravico do stelje), pridrži si prednostno pravico za izvajanje posameznih gozdno gojitvenih del, obenem pa pooblašča gozdno gospodarsko organizacijo, da z njegovim gozdom gospodari po določitih zadevnih zakonitih predpisov. Če lastnik sam sodeluje v proizvodnji, se obvezuje, da se bo pri delu ravnal po navodilih gozdarskih strokovnjakov. Ob takem sodelovanju bo gozdno gospodarstvo dejansko zajemalo les že pri panju, da bo zadoščeno smotrnemu izkoriščanju lesa in zajetju blagovne proizvodnje.

Sodelovanje med lastnikom gozda in gospodarsko organizacijo je možno tudi na podlagi zakupne pogodbe. Lastnik prepusti gospodarjenje podjetju, si zagotovi pravico po lesu in stelji, podjetje pa mu v sorazmerju z letnim donosom izplačuje določeno zakupnino.

S kratkoročnimi pogodbami predvsem zagotavljamo pravilno usmerjanje blagovne proizvodnje, ker je velikega pomena za uspešno izpolnjevanje planskih nalog lesne industrije.

Prav je, da se ob tej priliki spomnimo čisto strokovnih gozdarskih nalog, ki nas v bodočnosti čakajo. Upravičeno računamo, da bomo imeli odslej na razpolago več sredstev in s tem več možnosti za izboljšanje naših gozdov, pa tudi večjo odgovornost.

Karakteristične oblike naših gozdov so nizke in nekvalitetne lesne zaloge in temu primeren prirastek, majhen odstotek iglavcev, marsikje pomanjkljivo pomlajevanje in nenegovano mladje kar nam narekuje potrebne ukrepe.

Delež iglavcev, ki znaša v povprečju 30 % in v zasebnih celo le 20 % je, odločno prenizek. Brez bojazni, da bi porušili življenjsko uravnoteženost naših gozdov bi smeli povečati delež iglavcev najmanj za 20 %. Pri tem bo verjetno vnašanje v obliki večjih skupin sredi prirodno nastalih listnatih gozdov, uspešnejše in manj riskantno kot likvidiranje listnatih sestojev in snovanje čistih iglastih sestojev na večjih kompleksih.

Od šablonskega pogozdovanja, pri katerem se premalo upošteva drobne reliefne, klimatske in talne posebnosti, bo potrebno preiti k dobro premišljenemu delu po vnaprej pripravljenih, podrobnih gozdno gojitvenih načrtih. Ob vnašanju iglavcev pa ne smemo pozabiti listavcev, temveč tudi njim posvečati več pozornosti. S strokovnim čiščenjem in redčenjem (z negativno in kasneje pozitivno selekcijo) nam je mogoče tudi v listnatih sestojih zagotoviti tako kvaliteten prirastek, da donos po vrednosti le malo zaostaja za donosom iglavcev. Velike potrebe po sadikah iglavcev bi morali čimpreje kriti iz lastnih drevesnic, katerih površina se je šele v zadnjem času znatno povečala.

Pri izkoriščanju gozdov, zlasti pri sečnji, so v teku korenite spremembe. Vse bolj se uveljavljajo motorne žage, ki nekoliko olajšujejo težaško delo gozdnih delavcev sekačev in na drugi strani omogočajo povečanje storilnosti

na enega zaposlenega. Pri tem pa je treba opozoriti na nevarnost večjih poškodb sestojev pri podiranju in izdelavi sortimentov. Povečan tempo pri eksploataciji ne bi smel negativno vplivati na gozdni red. Pri izkoriščanju si bo treba še nadalje in vse bolj prizadevati za povečan izkoristek tehničnega lesa s pravilnim krojenjem. Večje možnosti v tem pogledu so še v zasebnem sektorju, kjer bi gozdarji z nasvetom in prepričevanjem morali vplivati na zasebne lastnike, da bi ne razbijali tehničnega lesa v drva, kar se še, sicer v vse manjši meri, dogaja.

Počasi si utira pot mehanizacija v spravilu lesa. Izkušnje v tem si bomo morali šele pridobiti. Seveda pa brez izgradnje cest in traktorskih poti tu znaten napredek ne bo mogoč. Že samo dejstvo, da je spravilo lesa na enaki razdalji 10 do 20 krat dražje od prevoza po cestah, dovolj zgovorno priča, kako nujna je izgradnja cestnega omrežja. Če je tu in tam do sedaj pri planiranju cest še oviralo dejstvo dveh ločenih sektorjev v gospodarjenju z gozdovi, je z združitvijo gozdarske službe v enem podjetju, ta pomislek odpadel. Tudi pri izgradnji cest, kot pri ostalih gozdarskih delih, bo treba v bodoče vse gozdove obravnavati kot celoto.

Gozdovi tvorijo surovinsko bazo za lesno in papirno industrijo in zaradi odvisnosti in povezave obeh panog je pomembno, kakšni so odnosi med obema gospodarskima panogama. Prirodno je, da se iz območnih gozdov alimentira predvsem lokalna industrija. Toda gozdarstvo je zainteresirano, da za les, ki ga oddaja čim več izkupi in s tem izkupičkom omogoči čim intenzivnejše gospodarjenje

z gozdovi, kar ima za posledico večji in kvalitetnejši prirastek. V interesu gozdarstva je torej tak razvoj in napredek lesne industrije, ki bo omogočil čimvečje ovrednotenje lesa. Območna industrija bi s svojimi odkupnimi cenami morala biti konkurenčna napram kupcem iz oddaljenjših področij in bi ne smela privilegiranega položaja izkoriščati v škodo gozdarstva. Pravilna politika cen bo najboljši stimulans za čim racionalnejše izkoriščanje lesne mase.

Potrebe po lesu so pri lesni in predvsem pri papirni industriji vse večje. Nove kapacitete za predelavo lesa hitreje rastejo, kot pa se more povečevati prirastek v gozdovih. Gozdarstvo se večkrat znajde v precepu med zahtevo industrije po povečanem poseku in med upravičeno skrbjo za kolikor toliko normalen razvoj gozdov. Sečnjo na sedanjem nivoju je mogoče obdržati le pri povečanem vlaganju in intenzivnejšemu gozdno gojitvenemu delu, ki bo postopoma dvigalo prirastek in omogočalo večji etat. Lesna industrija bi ne smela s prehitrim razširjevanjem primarnih predelovalnih kapacitet zahtevati povečanje letnih sečenj, temveč bi morala predvsem težiti k finalni predelavi. V urejenih odnosih med obema panogama bo preskrba bazenske območne industrije ena prvih skrbi dolenjskega gozdarstva. Pričakujemo torej ne premočan pritisk na gozdne fonde in razumevanje, da gozdarstvo mora dobiti zadosti sredstev za vzgojo in nego gozdov.

Pred službo za urejanje gozdov so v našem območju še prav velike naloge. Dočim za gozdove SLP poteka prvo ureditveno desetletje in so na področju GO Poljane, Straža

in delno Novo mesto že v teku revizije gozdnogospodarskih načrtov, je v zasebnih gozdovih še velik delež neurejenih. Šele po izdelavi načrtov za gospodarske enote zasebnih gozdov v občinah Trebnje, na področju Žužemberka in v občinah Črnomlju in Metliki bo mogoče preiti po nekaj letih na sestavo gozdnogospodarskega načrta za celo VIII. dolenjsko območje. Za nekatera območja v Sloveniji se taki načrti že sestavljajo in prizadevati bi si morali, da bi v tem pogledu preveč ne zaostali. Na precejšnjem delu Slovenije je že bilo opravljeno vegetacijsko kartiranje pri nas pa le za posamezne enote. Moderno gojenje gozdov se v veliki meri opira na fitocenologijo, ki iz obstoječega rastlinstva sklepa o rastiščnih pogojih za posamezne drevesne vrste. Vegetacijske karte tako pomagajo gojitelju pri izbiri dreves in pri prizadevanju, da vsaka vrsta pride na mesto, kjer so zanje najboljše pogoji. Tega dela, zaradi pomanjkanja specializiranega kadra, sami ne bomo mogli opraviti, lahko pa bomo s sodelovanjem dela pospešili.

Pomanjkljivost pri našem gospodarjenju z gozdovi so tudi gospodarske karte. Ker je to specialno delo geodetskih strokovnjakov, se bomo priključili k akciji, ki jo je že začela geodetska uprava in področni zavodi tako na področju novomeške, kot tudi trebanjske občine. Seveda bomo morali v ta namen v letnih proračunih rezervirati primerna denarna sredstva.

Pomanjkljiva je tehnična oprema dolenjskega gozdarstva. Ko so imela druga gozdna gospodarstva po Sloveniji že na desetine motornih žag, smo mi imeli le dve in ko so drugje

že začeli z mehanizirano gradnjo gozdnih cest, smo bili mi še brez ene same vrtalne priprave. Letos smo že storili korak naprej tako pri sečnji kot pri gradnji cest. Še bomo napredovali in vse več strojev nam bo pomagalo pri našem delu. Pri podjetjih, kjer ceste že gradijo z mehanizacijo, trdijo, da se jim gradnja poceni za 20 - 30 %, kar že veliko pomeni, če upoštevamo, da stane izdelava 1 km ceste okrog 10 milj. dinarjev. Seveda pa ne smemo uvajati strojev za vsako ceno in jih potem nestrokovno uporabljati. Uvajanje bo postopno z istočasnim izobraževanjem delavcev, kajti le dobro izvežban delavec naj dobi stroj. Letos smo že sami ugotovili koristnost strojev zlasti pri gradnji cest, smo pa tudi opazili, da se ponekod še ne ravna dovolj pazljivo z njimi. Le ob skrbni negi in pri dobro planirani razporeditvi strojev, ko bodo stalno na delu tam, kjer so najbolj potrebni, bodo povrnjena velika sredstva porabljena za njihovo nabavo.

Zadostna materialna sredstva nobeni organizaciji še ne zagotavljajo uspešnega poslovanja, če se ne posveča dovolj pozornosti izobrazbi delavcev. Organiziranje strokovne izobrazbe je sicer pri takem podjetju kot je naše težavnejše kot v tovarnah, toda je nujno potrebno in možno. Izobraževali se bodo na svojem delovnem mestu tako delavci v proizvodnji, kot gozdarski strokovnjaki, da bi lahko uvažali v delo nove uspešnejše metode. Izobražen delavec bo učinkovitejši in njegovo delo bo kvalitetnejše. Izobražen delavec bo boljši upravljalec družbenega premoženja in bo z delom v organih samoupravljanja uspešneje vplival na način gospodarjenja podjetja.

Vzporedno z reševanjem proizvodnih nalog, bo treba zagotavljati sredstva za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev za gozdne delavce. Dostojna prebivališča, izboljšani pogoji za prehrano in zadostna sredstva za zaščito zdravja - za vse to bo treba oskrbeti materialna sredstva, naše težnje pa morajo biti seveda realne in v skladu z denarnimi možnostmi.

Naše podjetje se je ustanovilo ravno v dobi, ko so se po sprejetju ustave delovne organizacije lotile izdelave statuten. Za uspešno poslovanje je posebno nam potreben statut, saj smo bili nekaj časa po ustanovitvi brez enotnih predpisov o delovnih razmerjih, o načinu delitve čistega dohodka, delitve osebnih dohodkov in drugih potrebnih pravilnikov.

Statut, ki ga je delavski svet že sprejel, je temeljni samoupravni akt, ki predpisuje notranje odnose in odnose delovne organizacije navzven. Statut ureja notranjo organizacijo, oblike upravljanja, položaj delovnih enot, ureja delovna razmerja in poslovno politiko. V statutu so postavljena temeljna načela za pravilnik o delitvi čistega dohodka in za delitev osebnih dohodkov, v njem so določbe o zunanji delitvi dohodka med podjetjem in družbo. Postavljena so temeljna načela o delovnih razmerjih ter o dolžnostih in pravicah, ki iz tega izhajajo.

Na kratko sem nanizal nekaj problemov in nalog, ki čakajo novo podjetje. Uspehi so odvisni od ljudi in zato naj bi vsak posameznik s svojim vestnim delom prispeval

čimveč za dobro gospodarjenje, da bo izpolnjeno ustavno določilo, ki pravi, da je delovna organizacija dolžna ohraniti nezmanjšano vrednost družbenih sredstev, ki jih upravlja.

ing. Janez Penca

-ooOoo-

-o-

DELAVSKI SVET JE SVOJE DELO OPRAVIL DOBRO

Ob priliki, ko zaključuje delavski svet svoje sedemmesечно plodno delo, je naša dolžnost, da bralcem povemo probleme, s katerimi se je srečeval. Vseh 35 članov delavskega sveta je že od samega začetka čakala zelo težka naloga. Treba je bilo graditi novo delovno organizacijo - gozdno gospodarstvo, obenem pa utrjevati delavsko samoupravljanje. Sistematično se je gradila notranja organizacijska struktura, ki je osnova za nemoteno poslovanje delovne organizacije. Sistematizacijo delovnih mest in odnose, ki nastopajo v zvezi s tem, je delavski svet določil na podlagi obširne razprave in analiz, ki so jih pripravile razne službe. Čim bolj so organi upravljanja utrjevali organizacijo, tem bolj so krepili tudi svoj položaj. Člani delavskega sveta, upravnega odbora in komisij so rasli z gozdnim gospodarstvom. Prav to je vzrok za tako silen korak organov upravljanja k demokratičnemu in resnemu reševanju ekonomskih problemov. Organi uprav-

ljanja si niso delali utvar, da bo mogoče v naglici rešiti kar je v dolenjskih gozdovih zamujenega, pač pa so se trdno postavili na stališče, da se k reševanju takega stanja takoj pristopi in se vlaga v gozdove kolikor je največ mogoče.

Na prvem zasedanju je delavski svet odobril poročilo direktorja gozdnega gospodarstva v izgradnji. Čeprav bi temu zasedanju lahko dali slavnostno obeležje, smo ugotovili, da ni bilo hvalospevov, ne samozadovoljstva, pač pa je bilo dano resno opozorilo odgovornim tovarišem, da se naj mehanizira posek in izdelava ter prevoz lesa in gradnja gozdnih cest v celoti, druga dela pa le delno. To so bile želje vseh članov kolektiva, želje sekačev, nakladalcev in gradbenih delavcev. Naloga gozdnega gospodarstva je torej kar najbolj olajšati delavcem delovni postopek in jih preusmeriti iz ročnega dela na stroj. To, o čemer so bile nekoč le želje gozdarja, se sedaj uresničuje. Motorna žaga in primerno orodje hitro izpodriva ročno žago. Po naših cestah vozi vedno manj voznikov - zamenjali so jih kamioni in traktorji. Pri gradnji cest pa je slišati vedno več hrupa, ki ga povzročajo vrtnalni stroji in druge naprave.

Želja za dosego čim večjih rezultatov je obenem borba za večji življenjski standard. Ko je delavski svet razpravljal o produktivnosti in delitvi osebnih dohodkov je ugotovil, da nizki osebni dohodki destimulativno vplivajo na dvig proizvodnje. Zato je na eni izmed sej imenoval komisijo z nalogo, da izdelava tak sistem nagrajevanja, ki bo gozdnega delavca bolj navezal na gozd in

mu omogočil ustvariti tak osebni dohodek, da ne bo čutil potrebe po dopolnilnem delu na svojem posestvu ali pri svojem sosedu. Na 4. seji, ko je imel v razpravi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, je do neke meje vskladil navedene želje. Iz zapisnika je razvidno, da delavski svet daje priznanje delavcem, ki svoje delovne obveznosti izpolnjujejo, to je tistim delavcem, ki jim je glavna in edina naloga ustvariti čim več v čim krajšem času.

V svoji mandatni dobi je delavski svet po obširnih razpravah sprejel statut delovne organizacije, Pravilnik o higienko tehničnem varstvu, Pravilnik o izobraževanju in štipendiranju, Pravilnik o počitniškem domu, Pravilnik o razdeljevanju stanovanj in Pravilnik o menzah. Poleg sprejetih navedenih internih predpisov je obširno razpravljal o podružbljanju gozdne proizvodnje, o prenosu kreditov iz KGPK na GG, najetju posojil za plačilo osnovnih sredstev, ki so bila prenešena od kmetijskih zadrug itd. Razpravljal in sklepal je o proizvodnem planu in investicijah za leto 1964.

Tu sem navedel le nekaj zadev o katerih je sklepal delavski svet.

Začeto delo bo nadaljeval nov delavski svet. V razpravo bodo posegali novi delavci-upravljalci in verjetno ne bo ovir, ki bi preprečile nadaljevanje razprave o produktivnosti, o uvajanju 42 urnega delovnega tedna in boljši organizaciji dela, o nadaljnjem povečevanju

realnih osebnih dohodkov, utrjevanju notranjih odnosov in pravični delitvi po delu.

Reševanje te problematike naj bo tudi osnova za merila pri izbiri kandidatov na volitvah v delavski svet. Vsekakor bo treba v delavske svete izvoliti ljudi, ki bodo znali pravilno oceniti ne le položaj podjetja, marveč da bodo znali tudi ustvariti svoje stališče ter ga potem zagovarjati. V delavski svet naj pridejo delavci, ki sprejete sklepe ne bodo držali samo za sebe, pač pa jih bodo posredovali tudi svojim sodelavcem.

Franco Markovič

-ooOoo-

-o-

PODJETJE GOSPODARI Z GOZDOVI NA OBMOČJU ŠTIRIH OBČIN

Podjetje Gozdno gospodarstvo Novo mesto je bilo ustanovljeno dne 1. 10. 1963. V času od meseca oktobra do konca decembra istega leta so občinske skupščine Novo mesto, Črnomelj, Metlika in Trebnje s sklepi določile Gozdno gospodarstvo Novo mesto za nosilca podružbljanja gozdne proizvodnje na območju svojih občin.

Po izvršenem prevzemu celotne gozdne dejavnosti, gospodarji podjetje od 1. 1. 1964 leta dalje z gozdovi na površini 74.566 ha. Skupna zaloga lesne mase ugotovljena delno

z izmero, delno z ocenitvijo - znaša 10,049.000 m³. Od tega je 3,098.000 m³ iglavcev in 6,951.000 m³ listavcev. Letni prirastek znaša skupno 233.376 m³, od tega 80.230 m³ iglavcev in 153.146 m³ listavcev. Letni posek (etat) določen z gozdnogospodarskimi načrti in delno ocenitvijo znaša 171.159 m³, od tega: 52.572 m³ iglavcev in 118.587 m³ listavcev. Etat v odnosu na lesno zalogo znaša 1.70 %, v odnosu na prirastek pa 73 %.

Podjetje izvaja enotno gospodarjenje z gozdovi preko gozdnih obratov. V okviru podjetja je 7 gozdnih obratov: Novo mesto, Straža, Poljane, Črmošnjice, Črnomelj, Metlika, Trebnje in gradbeni obrat.

Gozdni obrat Novo mesto zajema 12.923 ha zasebnih gozdov in 5.258 ha družbenih gozdov. Lesna zaloga znaša skupno 2,347.000 m³ lesa, od tega 440.000 m³ iglavcev in 1,907.000 m³ listavcev. Letni prirastek znaša 56.611 m³ lesa, od tega 12.947 m³ iglavcev in 43.664 m³ listavcev. Letni posek znaša skupno 42.594 m³ lesa, od tega 6.895 m³ iglavcev in 35.699 m³ listavcev. Razmerje etata napram zalogi znaša 1,8 %, napram prirastku pa 75 %.

Gozdni obrat Straža zajema 6.201 zasebnih gozdov in 4.620 ha družbenih gozdov. Lesna zaloga znaša skupno 1,485.000 m³ lesa, od tega 550.000 m³ iglavcev in 935.000 m³ listavcev. Letni prirastek znaša skupno 36.252 m³ lesa, od tega 14.698 m³ iglavcev in 21.554 m³ listavcev. Letni posek znaša skupno 29.211 m³ lesa, od tega 10.578 m³ iglavcev in 18.633 m³ listavcev. Razmerje

letnega poseka - etata napram zalogi znaša 1,97 %, napram prirastku pa 81 %.

Gozdni obrat Poljane zajema 1.561 ha zasebnih gozdov in 4.487 ha družbenih gozdov. Lesna zaloga znaša skupno 1,623.000 m³ lesa, od tega 967.000 m³ iglavcev in 656.000 m³ listavcev. Letni prirastek znaša skupno 38.844 m³ lesa, od tega 24.380 m³ iglavcev in 14.464 m³ listavcev. Letni posek znaša skupno 31.571 m³ lesa, od tega 18.049 m³ iglavcev in 13.522 m³ listavcev. Razmerje letnega poseka - etata napram zalogi znaša 1.94 %, napram prirastku pa 81 %

Gozdni obrat Črmošnjice zajema 3.644 ha zasebnih gozdov in 4.956 družbenih gozdov. Lesna zaloga znaša skupno 1,254.000 m³ lesa, od tega 449.000 m³ iglavcev in 805.000 m³ listavcev. Letni prirastek znaša skupno 25.972 m³ lesa, od tega 9.623 m³ iglavcev in 16.349 m³ listavcev. Letni posek znaša skupno 21.270 m³ lesa, od tega 7.639 m³ iglavcev in 13.631 m³ listavcev. Razmerje letnega poseka - etata napram lesni zalogi znaša 1.70 %, napram prirastku pa 82 %.

Gozdni obrat Črnomelj zajema 10.200 ha zasebnih gozdov in 4.121 ha družbenih gozdov. Lesna zaloga znaša skupno 1,592.000 m³, od tega 292.000 m³ iglavcev in 1,300.000 m³ listavcev. Letni prirastek znaša skupno 33.005 m³ lesa, od tega 6.501 m³ iglavcev in 26.504 m³ listavcev. Letni posek znaša skupno 21.054 m³ lesa, od tega 3.613 m³ iglavcev in 17.441 m³ listavcev. Razmerje letnega poseka - etata napram lesni zalogi znaša 1.32 %, napram prirastku pa 64 %.

Gozdni obrat Metlika zajema 2.700 ha zasebnih gozdov in 240 ha družbenih gozdov. Lesna zaloga znaša skupno 298.000 m³, od tega 96.000 m³ iglavcev in 202.000 m³ listavcev. Letni prirastek znaša 7.584 m³ lesa, od tega 2.521 m³ iglavcev in 5.063 m³ listavcev. Letni posek znaša skupno 5.006 m³ lesa, od tega 1.092 m³ iglavcev in 3.914 m³ listavcev. Razmerje letnega poseka - etata napram lesni zalogi znaša 1,68 %, napram prirastku pa 66 %.

Gozdni obrat Trebnje zajema 12.877 ha zasebnih gozdov in 778 ha družbenih gozdov. Lesna zaloga znaša skupno 1,450.000 m³, od tega 304.000 m³ iglavcev in 1,146.000 m³ listavcev. Letni prirastek znaša skupno 35.108 m³ lesa, od tega 9.560 m³ iglavcev in 25.548 m³ listavcev. Letni posek znaša skupno 20.453 m³, od tega 4.706 m³ iglavcev in 15.747 m³ listavcev. Razmerje letnega poseka - etata napram lesni zalogi znaša 1.41 %, napram prirastku pa 58 %.

Gradbeni obrat s sedežem v Novem mestu izvaja gradnjo cest in gradi delavske koče na območju celotnega podjetja.

S tem, ko so občinske skupščine zaupale gospodarjenje z vsemi gozdovi ne glede na lastništvo GG Novo mesto, so istočasno postavile pred kolektiv zahtevne naloge. Te terjajo od kolektiva izredne napore in jih bo možno uspešno reševati z zavestnim prizadevanjem slehernega člana delovnega kolektiva in s sodelovanjem družbeno - političnih organizacij.

ing. Danica Belopavlovič

NALOGE SLUŽBE IZKORIŠČANJA GOZDOV

"Pogled v preteklosti nas uči da je izkoriščanje gozdov zgodovinsko najstarejše delo človeka v gozdu kar pomeni, da so se gozdovi v preteklosti mnogo preje izkoriščali kot so se osnovali, gojili, varovali in ocenjevali in prej kot so se za vse to utrjevale smernice gozdarske politike in pisali zakoni. Izkoriščanje gozdov je staro že več tisoč let, dočim je namenska obnova stara nekaj stoletij. V tej večji starosti izkoriščanja je iskati vzroke, zakaj je šele to dalo odločilen zagon razvoju gozdarstva kot operativi in znanosti".

Te misli znanega gozdarja dr. Ugrenoviča nam kažejo zgodovinski odnos človeka do gozda, kakor tudi celo vrsto razvojnih stopenj. To je predpogoj za kulturni razvoj, kar pomeni tudi opravičilo za nenačrtno izkoriščanje gozdov, kot predhodnica vseh gozdarskih ved zaradi pomanjkanja lesa, ki je človeku neobhodno potrebna surovina, dalo poleta razvoju gozdarstva, je točna. V sodobnem gozdarstvu pa je izkoriščanje gozdov zavzelo svoje mesto kot zadnja faza gozdne proizvodnje, katero bi lahko imenovali žetev. Izkoriščanje postane razumljivo šele po temeljiti orientaciji o ciljih in delu gozdnogojitvene proizvodnje, kajti le na ta način lahko pravilno usmeri svoje delo in racionalizira "žetev". Iz tega izhaja, da je naloga izkoriščanja gozdov sodobna manipulacija od končanih gozdnogojitvenih produktov - lesa, od rastišča do skladišča v taki obliki in stanju, ki daje tržišču in lesni industriji surovino oplemeniteno s krojenjem.

Služba izkoriščanja gozdov na našem podjetju je prav toliko stara, kolikor je staro podjetje samo, ki se je večkrat reorganiziralo. Zato nosi tudi pečat razvoja od ročne izdelave s primitivnim ročnim orodjem do sedanje popolnoma mehanizirane izdelave lesa z motornimi verižnimi žagami visokega učinka.

Danes ko podjetje gospodari po novem zakonu o gozdovih z gozdovi SLP in izvaja vsa gozdarska dela v gozdovih v državljanski lastnini, skrbi za izvajanje sečenj v obeh sektorjih lastništva. Na tem področju skrbijo za pravilno izvajanje del vsi od uprave podjetja, preko gozdnega obrata do delavcev, ki so direktno ali indirektno vezani na izkoriščanje. Služba izkoriščanja se zaveda, da je za sečnjo določen les le del gozdnogojitvenih rezultatov. Zaveda se tudi da pri tehnologiji sečnje oziroma manipulaciji za sečnjo predvidenega lesa mora ostati proizvodni potencial - rastišče in sestoj - ohranjen v polni proizvodni moči, če se hoče doseči princip trajnosti donosov. Zaradi tega se sodobno izkoriščanje poslužuje take tehnike dela in takih prijemov ter pripomočkov, ki nam zagotavljajo ohranitev sestoja.

Zastonj je ne vem kakšno pametno krojenje in produkcija visoko vrednih gozdnih proizvodov, če pa pri podiranju in spravilu lesa poškodujemo oz. uničimo kvaliteto sestoja, ki ostaja. To se pri sedanjem načinu izkoriščanja in pri strokovnem kadru, kateremu se v naši novi družbeni stvarnosti posveča vsa pozornost, zelo redko dogaja.

Našim delavcem - sekačem, to je izdelovalcem gozdnih proizvodov se s prizadevanjem celotnega kolektiva omogočajo delavski tečaji za delo v gozdu, kakor tudi izpiti za pridobitev kvalifikacije. Na sedanji stopnji razvoja našega podjetja niso to samo pionirske poteze. To je permanentna stvarnost in potreba. Ne samo to, temveč tudi sestavni del naše tehnologije, ki omogoča našemu delavcu, da se oblikuje in razvije kljub težkim pogojem okolja v katerem živi. Z ustvaritvijo materialnih pogojev in z ureditvijo delovnih, higiensko varstvenih, stanovanjskih in drugih pogojev našega gozdnega delavca, ne puščamo v okvirih primitivizma, ampak mu odpiramo pot k razširitvi njegovega obzorja in ustvarjamo novi odnos do gozda, kar vodi k povečevanju donosov iz gozda.

Gledano iz sedanjega aspekta v pogledu sečnje in izdelave je bil storjen velik korak naprej. Lahko rečemo, da je ta faza mehanizirana 100 %. Danes naše podjetje poseduje 70 kom motornih verižnih žag v lastni režiji (v glavnem švedski tip "Partner"). Okrog 30 kom motork pa je v lasti delavcev samih. Obratovanje in izkoriščanje žag je urejeno s pravilnikom.

Manj je mehanizirana faza spravila, kjer je konj tudi danes ostal nezamenljiv. Poskušali so, da bi s traktorji in žičnimi žerjavi nadomestili konjsko vleko. Konj se popolnoma ne bo mogel izključiti iz procesa proizvodnje, temveč se bo skrajšal radijus vleke. Ekonomičnost pri tem pa je stvar delovnih kolektivov.

Transport, ki tudi spada v delokrog izkoriščanja gozdov je skoraj popolnoma "kamijoniziran" v obeh sektorjih lastništva.

Zaključek bi iz vsaga tega bil, da je naloga službe izkoriščanja gozdov našega podjetja v tem, da išče sodobnejšo tehniko dela in mehanizacijo ter da koristi in uvaja dosežke, ki ustvarjajo harmonijo ekonomičnega in naprednega gozdarstva in da vzporedno s tem oblikuje profil gozdnega delavca - sekača.

ing. Rađe Kalinović

-ooOoo-

-o-

DVE LETI NAČRTNEGA DELOVANJA NA PODROČJU ZDRAVSTVENEGA IN TEHNIČNEGA VARSTVA PRI DELU

Minili sta dve leti, odkar je bila pri bivšem podjetju KGPK ustanovljena stalna služba ZTV, ki je bila ob reorganizaciji jeseni preteklega leta prenešena na novo podjetje - Gozdno gospodarstvo. S tem je bil izpolnjen osnovni pogoj za načrtno, sistematično in uspešno delovanje na tem področju.

Članek bi bil preobširen, če bi hotel v njem zajeti vse od A do Ž. V tem primeru bi moral nujno obravnavati tudi kmetijski sektor, nas pa sedaj zanima le gozdarstvo.

Zato se bom omejil le na prikaz dosedanjih pomembnejših dosežkov, težav in problematike na področju ZTV v gozdarstvu.

Če na kratko pregledamo dosedanje pomembnejše uspehe, vidimo sledeče:

- Izdelan je bil interni pravilnik o ZTV ukrepih pri delu, ki predstavlja krepko osnovo za vse naše delovanje na področju ZTV. S tem smo dosegli, da lahko organizirano izvajamo varstvene ukrepe pri posameznih delih, strojih in napravah. Pravilnik je za nas zakon. Sprejeli smo ga s ciljem, da bi preprečili nezgode pri delu z vsemi nehumanimi socialnimi in ekonomskimi posledicami in da bi zavarovali sredstva organizacije s katerimi v imenu družbe gospodarimo. S pravilnikom smo uzakonili vrsto pozitivnih teženj nas samih in naše skupnosti.
- Kot sestavni del pravilnika, so bili izdelani normativi osebnih varstvenih sredstev, ki podrobno določajo katera osebna varstvena sredstva pripadajo ljudem na posameznih delovnih mestih, oz. pri opravljanju posameznih del in pod kakšnimi pogoji. Seveda pa je razumljivo, da niti normativi niti sam pravilnik niso nekaj večnega, kar se ne da spremeniti.
Posamezna določila se lahko spremenijo, če se ugotovi, da več ne ustrezajo glede na izkušnje. ali pa znanstvena dognanja.
- Na tečajih in seminarjih za delavce in logarje se predava ZTV kot obvezen predmet. Doslej se je teh predavanj udeležila polovica stalnih delavcev in 30 logarjev.

Velik del ostalega tehničnega kadra je bil seznanjen z osnovami ZTV na posebnem seminarju. Vsi upravitelji obratov so vpisani v enoletno dopisno varnostno šolo.

- Na obratih so pričeli z uvajalnimi seminarji za vse no-vo zaposlene delavce, na katerih se posebna skrb posve-ča ZTV ukrepom pri delu.
- Izvedli smo organizacijo prve pomoči v slučaju poškodb pri delu, nabavili v glavnem vso potrebno opremo, na tečajih za nudenje prve pomoči pa je bilo usposobljenih 80 delavcev.
- Za požarno varnost je bilo nabavljenih precej ročnih gasilskih aparatov za stavbišča in tovarne avtomobile ter posebnih vedr za gašenje z vodo.
- Na podlagi analiz delovnih mest s stališča faktorjev, ki vplivajo na varnost dela in analiz nezgod pri delu so bile podvzete razne preventivne varstvene mere zdravstvenega in tehničnega značaja ter ukrepi za zavarovanje sredstev delovne organizacije.
- V našem statutu so uzakonjena napredna načela delovanja delovne organizacije na področju ZTV. Določila o ZTV ukrepih pa so vnešena tudi v nekatere druge naše pravilnike.
- V izdelavi je pravilnik o ZTV ukrepih pri ravnanju z razstrelivi in varnostna navodila za delo na nekaterih strojih in napravah.
- V teku je zdravstveni pregled vseh virov pitne vode, ki se uporabljajo na področjih gozdnih obratov.

- Z inšpekcijskimi organi smo tesno sodelovali in skrbeli, da so se njihovi nalogi pravočasno in dosledno izvršili.
- Če primerjamo gibanje poškodb pri delu, izgubljene delovne dneve vsled poškodb in tozadevne stroške v letu 1962 in letu 1963 ugotovimo, da je število poškodb sicer približno enako, število izgubljenih delovnih dni pa je bilo v letu 1963 skoraj za polovico manjše kot v letu 1962. Sorazmerno s tem, so se zmanjšali tudi stroški poškodb približno za polovico. Resnost poškodb se je torej znatno znižala, pogostnost poškodb pa stagnira. Število poškodb se ni znižalo deloma zato, ker smo ob reorganizaciji prevzeli veliko število delavcev zasebnega sektorja, deloma zaradi popolnejše evidence poškodb v letu 1963, deloma pa zato, ker gredo sedaj delavci tudi za manjše poškodbe k zdravniku, kar je posledica napotkov, ki so jih dobili na tečajih iz prve pomoči. Ti podatki nam kažejo razveseljivo dejstvo, da so se stroški poškodb znatno zmanjšali in je tudi v tem pogledu viden znaten napredek. Podrobni rezultati analize nezgod pri delu v letu 1963 in tozadevne primerjave bodo objavljeni v naslednji številki našega časopisa.
- Tudi splošni delovni pogoji naših ljudi se stalno izboljšujejo. K temu znatno pripomore nabavljena mehanizacija (zlasti motorne žage), ki olajšuje težko fizično delo, večja delovno storilnost, s tem osebne dohodke in življsko raven. Obenem se s tem večja število stalnih delavcev na račun sezonskih delavcev, kar ima vrsto pozitivnih posledic.

Oprema delovnih stanovanj se postopoma modernizira. Pred kratkim je bilo nabavljenih 115 kovinskih postelj z vzmetmi, 137 žimnic, 620 rjuh, 155 vzglavnikov in 310 prevlek za vzglavnike.

- Če primerjamo, koliko finančnih sredstev vlagamo letno za napredek ZTV pri delu vidimo, da je bilo v letu 1962 vloženo v te namene 11.000.- din na zaposleno osebo, v preteklem letu 15.000.- din, v letošnjem letu pa plan predvideva 17.500.- din na zaposleno osebo. Pri tem pa seveda niso računana sredstva, ki so namenjena za varnostne investicijske nabave, gradnje in vzdrževanja (npr. gradnja požarnih zidov, napeljava strelovodov, nabava gasilske opreme, zdravstvena ureditev vodnih virov, ureditev delavskih stanovanj, nabava opreme za delavska stanovanja itd.). S tem vred bi se ta številka dvignila nad 30.000.- din na zaposleno osebo.

Iz tega kratkega pregleda delovanja na področju ZTV se vidi, da so bili doseženi določeni uspehi in napredek. Seveda pa je tempo tega napredka v veliki meri odvisen od naših finančnih zmogljivosti in prizadevanja nas vseh.

Kot pri vsakem delu nastopajo tudi na tem področju razne težave in problemi, ki zavirajo hitrejši tempo razvoja.

Če ocenjujemo, kako izvršujemo predpisane varstvene ukrepe, lahko ugotovimo, da se na tem področju v marsičem greši.

Imamo dobro varstveno zakonodajo. Vsi naši ljudje, ki delajo na terenu so prejeli v uporabo interni pravilnik o ZTV ukrepih pri delu. Vendar to še ni dovolj. Določila pravilnika je treba tudi dosledno izvajati, ker sam pravilnik še ne zagotavlja uspeha. Opaža se namreč, da nekateri naši sodelavci določila pravilnika pogosto kršijo, nekatere odgovorne osebe pa so do tega brezbrizne, ali pa "dobrodušno tolerantne". Tak odnos do ZTV pa ne vodi k uspehom.

V pravilniku so odgovornosti natančno določene in nihče se ne more izgovarjati, da ne ve kaj je njegova dolžnost. Kdor varstvenih ukrepov ne zna izvajati, ga je treba poučiti, kdor jih pa noče, je treba proti njemu uvesti disciplinski postopek.

Vsakdo je dolžan prostovoljno in zavestno izvajati predpisane varstvene ukrepe, kar ne pomeni nič drugega, kot "biti discipliniran". To pa je predpogoj za uspešnost izvajanja kakršnegakoli organiziranega dela.

Večje težave in probleme nam povzroča tudi nabavljanje varstvenih sredstev. Vseh varstvenih sredstev namreč ni mogoče dobiti takoj, ko so planirana in naročena, to pa iz sledečih razlogov:

- le nekatera primerna varstvena sredstva je mogoče dobiti takoj po naročilu in v naročeni količini;
- kvalitetna varstvena sredstva je mogoče dobiti takoj, le v zelo omejenih količinah, ali pa se jih takoj sploh ne da dobiti;

- podjetja, ki izdelujejo kvalitetna varstvena sredstva imajo tudi za eno leto naprej proizvodnjo že zasedeno. Za naša razmeroma manjša naročila se ne zmenijo ali pa so pripravljena sredstva dobaviti v daljšem roku (npr. Industrija obutve v Novem mestu);
- nekateri dobavitelji vse samo obljublajo, nato pa čakaj, urgiraj itd.;
- pri nekaterih dobaviteljih se dobi nekatera kvalitetna varstvena sredstva takoj, vendar pa so cene neprimerno višje;
- nekatera podjetja imajo večje zaloge varstvenih sredstev, ki pa so skrajno površno izdelana, ali pa so izdelana iz neprimerne materiala;
- nekaterih varstvenih sredstev pri nas ne izdelujejo in je zato treba najprej napraviti načrt po katerem nam nato varstveno sredstvo izdelajo;
- težave so tudi v tem, da nekateri obrati nerealno planirajo varstvena sredstva, pozneje pa je plane nerodno spreminjati, ali pa sredstva posebe nabavljati, - sedaj za tega, nato za onega itd.

Težko je tudi realno planirati cene varstvenim sredstvom, ki se včasih kar skokoma občutno povišujejo.

Idealno bi bilo, če bi imeli skladišče in v njem vedno primerno zalogo varstvenih sredstev. To pa za enkrat ni izvedljivo.

Kljub omenjenim težavam pa upamo, da se bo tudi dobava varstvenih sredstev kmalu normalizirala in bo bolj

ekspeditivna. Povsem nesporno pa je, da je centralna nabava varstvenih sredstev v celoti znatno cenejša, kot pa bi bila, če bi vsak obrat nabavljal zase.

Če v grobem pogledamo v perspektivo razvoja ZTV pri organizaciji, moramo omeniti sledeče naloge:

- Organiziranje prevozov delavcev na delo in z dela, kjer je to mogoče in sicer s posebnimi vozili, ki bi služila obenem tudi za dovoz toplih obrokov hrane in za prevoz poškodovanih sodelavcev v slučaju nezgod.
- Sodobna ureditev in oprema vseh tistih delavskih koč in objektov družbenega standarda, ki bodo še nadalje služili svojemu namenu.
- Varnostna ureditev vseh strojev, naprav, vozil in objektov, s katerimi gospodarimo.
- Zgraditev skladišč za shranjevanje razstreliva in skladišč za shranjevanje goriv.
- Zdravstvena ureditev vseh vodnih virov, ki se uporabljajo za pitje in prehrano.
- Nadaljne varstveno izobraževanje sodelavcev na seminarjih, tečajih in na delovnih mestih.
- Tesnejše sodelovanje z zavodi za ZTV in drugimi institucijami, ki se bavijo z ZTV pri delu, itd.

Iz vsega navedenega lahko ugotovimo, da je bilo v celoti nekaj pomembnih uspehov pa tudi precej težav, ki pa se naenkrat ne dajo odpraviti. Utopistično bi bilo pričakovati, da bodo sedaj po komaj dveh letih dela na tem

področju doseženi že nekakšni čudežni uspehi. To pa še zlasti na področju, ki nima tradicij. Vemo pa, da je "ledino vedno težko orati". Trditi pa smemo, da stopamo počasi, a trdno in vztrajno po poti napredka.

DELAJ - VARNO!

Bogo Špile tič

-ooOoo-

-o-

TUDI SOCIALNO DELO MORA ZAŽIVETI

Nāše socialno delo ima za cilj zadovoljevati interese vseh delovnih ljudi in izboljšati življenje celotne družbe. To ni socialno varstvo, niti karitativno delo ljudskega usmiljenja do tistih, ki so v stiski. To ni delo, katerega edini cilj je iztisniti iz proizvajalca čim večji presežek dela s katerim bi se potem okoriščale le nekatere plasti družbe.

Značaj socialnega dela je v družbenem reševanju skupnih in osebnih problemov s ciljem ustvarjanja čim ugodnejših življenjskih pogojev posameznika in družbe. Predvsem je orientirano na preprečevanje problemov in potrebo po socialni terapiji. Tak značaj je v kapitalističnem družbenem redu nemogoč, ker že sistem sam po sebi ne

daje možnosti za široko preventivno družbeno socialno delo. S tem je dokazano, da je le v socializmu socialno delo neločljiv del ekonomike, ker je celoten sistem usmerjen k razvijanju blagostanja vse družbe. Ekonomsko in socialno politiko ima v rokah družba sama in zato ni potrebno nikakršno samaritanstvo in ponižujočega usmiljenja.

Vloga socialnega dela v podjetju je v tem, da vnaša socialni aspekt v celotno politiko gospodarske organizacije. Ker je cilj našega ekonomskega sistema človek - družba, morajo biti vse ekonomske spremembe, ukrepi, razvoj itd., nujno prežeti s tem ciljem. Pri tem stopa v ospredje vloga socialnega dela, ki na osnovi raziskovanj in analiz družbene problematike dodaja ekonomskemu aspektu proizvodnje tudi socialnega. Raziskuje namreč kompleks odnosov, ki nastajajo v različnih delovnih oziroma življenjskih situacijah.

Proizvajalec ni del industrijskega mehanizma. Njegovo delovanje v proizvodnji vpliva na njegovo osebno in družbeno življenje. Pravilen, zdrav in sproščen delovni odnos do človeka v proizvodnji in gospodarjenju mu omogoči, da doživlja zadovoljstvo pri delu in napredku, zagotavlja spoštovanje njegovih pravic itd. Rezultat takega vpliva pa beležijo zopet tehnični strokovni kadri, kot postopno dviganje v proizvodnji.

Končni cilj socialnega dela sploh pa je vrednejše materialno in duševno bogatejše življenje človeka in

družbene skupnosti. Ta končni cilj dosegamo z našim ekonomskim sistemom, sistemom samoupravljanja, s poslovno in komunalno politiko v kateri pa mora biti izraženo spoštovanje in upoštevanje človekove osebnosti in njegovega razvoja.

Nace Gregorčič

-ooOoo-

-o-

Breze in trepetlike so doжилje smreke.

Čaj piti ni isto kot drvariti, potiš se, toda se ne utrudiš.

Marsikdo je pred jedjo slavček, po jedi pa vrabec.

Hrast dobro uspeva, če ima noge v kožuhu glave pa odkrito. (ruski pregovori).

-ooOoo-

-o-

D R O B N E Z A N I M I V O S T I !

V Nemčiji so ugotovili, da se pripeti od skupnega števila nesreč pri delu v gozdu

40 % pri podiranju drevja (padajoča debela in veje - torej so potrebne čelade!)

30 % z orodjem, predvsem s sekiro. (Zaščitne čevlje, podkolenke, nakolenke pri prenašanju primerno opremljeno orodje!)

20 % ob padcih pri hoji,

10 % z motorkami (potrebna dobra izvežbanost in posebna pazljivost).

Praktična novost:

Novejše motorne žage znamke "Stihl" imajo ob ročaju pravokotno na meč montirano 1 m dolgo, iz lahke kovinske cevi sestavljeno merilo, ki omogoča razrez oblovine za drva brez predhodnega označevanja meterskih dolžin. Merilo je ob ležišču držaja montirano tako, da ga je moč enostavno in hitro odstraniti, kadar potrebujemo žago za podiranje. - Preprosta novost - pa vendar prištedi nekaj časa in truda.

Novo v izkoriščanju gozdov:

Na Švedskem skušajo sečnjo in spravilo bolj in bolj mehanizirati. Sedaj preizkušajo stroj za kleščenje drevja. Stroj je premičen na dveh gumijastih kolesih, sestoji pa se iz osmih cilindričnih frez s posebnimi elektromotorji. Cilindri se hidravlično potisnejo ob deblo, ki ga ob frezah z brzino 45 m na minuto pomika posebno zobato kolo.

Sečnja poteka torej tako: delavci podirajo z motornimi žagami. Neokleščeno drevje privlači traktor na zbirno skladišče. Od tu poseben traktor nosač prenese drevo do klestilnega stroja. V podaljšku klestilnega stroja je nihalna žaga, ki razreže deblo v hlodovino ali celulozni les. Vse skupaj poganja diesel motor, stroj pa upravlja strojnik iz posebne komandne kabine. Pravijo, da se učinek poveča od 0.6 m³ na 1.7 do 2.0 m³ po delavcu na eno uro.

ing. Janez Penca

-ooOoo-

-0-

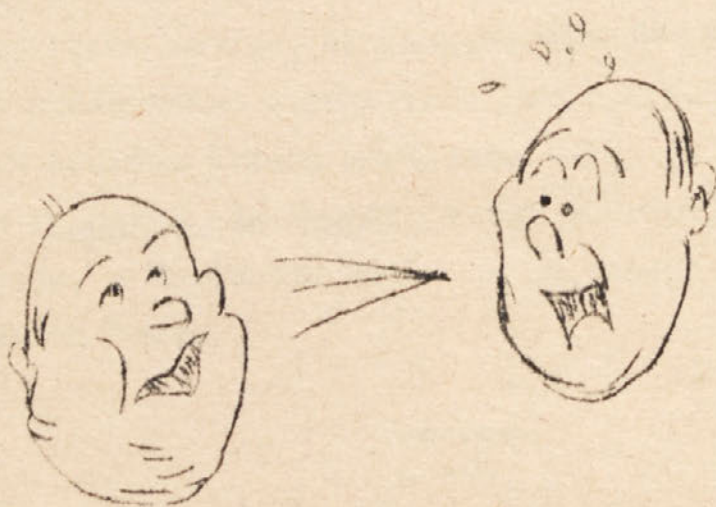
H U M O R

Z izpitov za gozdne delavce

Slovenščina je delavcem pri izpitih delala precejšnje težave.

France je dobil vprašanje o časih. Ko ni in ni šlo, je izpraševalec hotel pomagati. "No, kateri čas je to ... delam, delaš.. ?"

France še enkrat temeljito pomisli in naenkrat se mu posveti: "Delam, ah seveda, to je podnevi".

P O G O V O R Z B R A L C I

Na koncu današnje prve številke pa še kratek pomenek z uredniškim odborom! O vlogi in namenu našega glasila so vam že povedali naši prvi sodelavci. K temu dodajamo samo še željo, da bi bilo čim več prispevkov, kajti le na ta način bo postal naš list bolj privlačen in bo lahko za vsakogar prinesel kaj zanimivega.

Kot že povedano, je današnja prva številka po vsebini bolj skromna in v glavnem informativnega značaja. Vzroke za to pomanjkljivost je iskati v tem, ker s strani obratov ni bilo nobenih prispevkov, po drugi strani pa moramo priznati, da nam manjka izkušenj. Za prihodnje številke smo prepričani, da bo njihova vsebina bolj pestra in zanimiva. Predpogoj za to pa je seveda, da čim več sodelujete s prispevki.

Odveč bi bilo naštevati o čem pišite. Na naših obratih in pri delu na terenu je vsak dan toliko novic, da bi moral biti "Dolenjski gozdar" zelo zajeten, če bi hoteli objaviti vse. Pišite o tem kako izpolnjujete svoje vsakodnevne naloge pri delu, česa vam manjka, kako bi se dale odpraviti razne napake itd. Vse prispevke pošiljajte na upravo podjetja v Novo mesto. Čim več bo prispevkov, tem večjo bo imel uredniški odbor izbiro in tem bolj zanimiva bo vsaka številka. Prispevke lahko napišete kar s črnilom, če nimate na razpolago

pisalnega stroja. Pri tem se nikar ne sramujte svojega jezika, kajti če bo sestavek napisan v jeziku kakršnega govori naš kmet, bo imel še najmanj napak. Sploh si bomo prizadevali, da bi v našem glasilu pisali v čim bolj preprosti in živi besedi, ki bo razumljiva vsakomur.

Če želite ostati v prispevku nepodpisani, ali če želite, da vas podpišemo samo z začetnicami vašega imena ali pa s psevdonimom, nam to sporočite. Vašo željo bomo upoštevali. Kljub temu pa morate na vsakem prispevku napisati svoje ime in priimek, da bo uredniški odbor vedel, kdo je avtor prispevka.

Na koncu še besedo, dve o tem kako pogosto bo izhajal naš list. Nismo se odločili za nobene termine, ampak bo najboljše, da bo izhajal občasno, kakor bo pač nanesla potreba in kakor se bodo nabirali prispevki. Računamo pa, da bo v povprečju izšel vsaka dva meseca.

Zavedajte se, da bo le z vašim sodelovanjem naš "Dolenjski gozdar" postal zares naš.

Uredniški odbor

-ooOoo-

-o-